

Cancelari'a Redactiunii :

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32

Locuinti'a Redactorului :

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se voru ardo.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminèti'a.

Pretulu de Prenumeratiune :

Pre trei lune . . . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . . . 15 fl.

Pentru Romania :

4 galb. pre anu, — 2 galb. pro 1/2
de anu, — si 1 galb. pro 1/4 de anu

Pentru Insertiuni :

10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a timbrale pentru fiesco care publicatiune separatu. In Loculu deschis
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 15/27 martiu, 1868.

Lucrările delegatiunilor sunt inchiaste pentru estu tempu. Diurnalulu of. de Vien'a in nr. sêu de mercuri (25 mart.) impartesiesce decretulu imp. (patent'a) prin care se aproba resolutiunile aceluor corporatiuni, in privinti'a bugetului comune. Decretulu imp. urmeza mai la vale, éra resolutiunile se voru publicà la sîrulu loru intre actele delegatiunilor, ca lege financiaria pentru totu imperiulu.

Cas'a boeriloru senatului imp. de Vien'a aveà sê tiena eri Siedintia, dar aceea fu contramandata, d'in cauza, precum se dîce, cã ministrii d. principele Auersperg si Hasner au fostu chiamati la curtea imp. la Bud'a, unde petrece actualminte imperatulu, — astfelu desbaterile a supr'a legii scolari au trebuitu sê se curme amanandu-se pre alta dîua, carea, inse nu este inca determinata. In cas'a deputatiloru senatului imp. stau la ordinea dîlei schimbãrile formale facute de cas'a boeriloru in legea de casatoria si reportulu comisiunii financiarie despre ulterioarea incassarã a contributiunii pana la 1 iuniu a. c. Se crede cã aceste obiepte nu voru intempinã contradîceri in cas'a deputatiloru, — tota atentiunea casei este atientata a supr'a proieptulu financiaru (pentru acoperirea speseloru) a lu ministrului Brestel, carele numai cu modificatiuni insemnate are sê fie primitu. S'au escatu faim'a cã d. Schmerling are de cugetu a propune in cas'a boeriloru, ca sê se urce contributiunea bunuriloru besericesci.

Principele Napoleonu au rentornatu la Paris in 21 l. c. ser'a, si se dîce cã ar fi descoperitu amiciloru sêi cãtu l'au suprinsu pre d'insulu progresulu unificãrii Germaniei cascigatu prin staruintiele Prussiei.

Despre brosiur'a aparuta in dîlele trecute „Titlurile de dreptu a le Dinastiei Napoleoniane“ se dîce intr'una corespundintia, cã in cercurile oficiale si diplomatice nu au fostu dejudecata asîe supraficialu ca la publiculu celu mare, ci se crede cã in acea brosiura este a se observã laudabil'a intentiune a imperatulu de a se ocupã innainte de tote mai cu amerruntulu si mai inadinsu de cum s'au intemplantu pana acum'a, — de opiniunea publica a Franciei, de a implinã dreptele ei pretinsiuni si de a desarmã infruntãrile ei. — Diurnalele oficiose „Constitutiunaltulu“ si „Etendard“ cerca a trage interesarea publiculu a supr'a carticelei cestiunate, dar cu tote aceste se scie, cã imperatulu e forte desgustatu pentru fiasculu ce au facutu prin aceea, cã la suatulu imperatesei Eugeni'a, alu ministrului de statu si alu mai multoru senatori si deputati reactionari, s'au invoitu parte a sterge, parte a scurtã multe d'in conclusiunile cele liberale a le carticelei. De altmintrea inca domnesce in curtea imperatesca ore care dissunantia si despusetiune cam neplacuta. Favoritiu imperatulu se persecuteza unii pre alii invinovatîndu-se mai cu un'a, mai cu alta gresiela, imperatulu i asculta cu aceea-si lenisce, carea i este propria intru despretiurca omeniloru. Prefectii judetieloru, cari au venitu la Paris, pentru a-i face reporturi, i descriu in modu spaimentatoriu periculos'a despusetiune a poporulu interitatu d'in caus'a esecutãrii legii militari. A fara de aceste in pãrtile meridionale domnesce scumpete, in cele de a medianopte agitatiunea pentru tratatulu comercialu, carui-a se atribue cã ar fi causatu scaderea esportulu in patriarulu d'in urma alu anulu. — Demonstratiunile sgomotose — intemplete nu numai la Bordeaux, Rennes, ci in multe alte locuri — nu sunt singurulu rêu ce causeza nou'a organizatiune militare. Urmãrile, cari rezulteza d'in contradictiunea flagrante intre armãrile urmate in ruptulu capulu si intr'una mesura colosala, si intre asecurãrile

pacifice cari le respandesc press'a guverniala, sunt cu multu mai grave. Opiniunea publica e forte ingrigita si neodihnitã de acêsta situatiune, éra increderea atãtu de necesaria comerçului si industriei nu vresê asculte de aceste asecurãri a le guvernului, desmintite innainte prin faptele sale contrarie. Perderile cumplite ce causeza asemenea situatiune, sunt cu multu mai seriose si mai greu de reparatu, decâtu sgomotulu si chiaru turburãrile escate d'in aplecatiunea legii militari, cu tote cã si acêst'a e destulu de nepopulare. — Dupa aceste nu potemu avè multa sperare intru sustinerea pãcii europene, liniscea presinte anuncia cã foculu arde in spudia si eruptiunea vulcanulu sê pregatesce a luã dimensiuni mari.

Corpulu legelativu alu Franciei, in siedinti'a sa de 23, l. c. au primitu proieptulu de lege, prin carele se incuviintieza unu ajutoriu de doue milioane in favorea nefericitoru Arabi d'in Algiru, dieciuiti prin fomete.

La Londinu curge faim'a, cã ostea anglesca d'in Abissini'a ar fi intratu in Magdal'a si ar fi eliberatu pre supusii anglesci tienuti acolo in prinsore. Noutãtile oficiale sosite guvernulu anglescu nu amintescu nemica despre ocuparea Magdalei, ci constateza numai atãta, cã ostea speditiunaria ar fi aproape de acea cetatiune.

Scrisori venite d'in Rom'a prin Florinti'a anuncia cã S. scaunu ar fi amenintiatu guvernulu austriacu de a rumpe tote relatiunile cu d'insulu decumva ar persiste ca sê faca a se primi in camere legea despre casatori'a civile. Amenintiarea inse vine cam tardû daca e adeverata, ci avemu cauza de a ne indoî, cãci curtea de Rom'a au avutu pûrurea intieleptiunea de a se plecã celui ce reziste si a se da dupa pèru candu are de a face cu necasuri escate d'in vitregtatea tempuriloru.

Senatulu imperialu.

Cas'a domniloru, continuarea siedintiei d'in 20. martiu.

Gablentz: Eu amu petrecutu mai multi ani prin tiere straine si cu ocaziunea acêst'a amu observatu, cã Austriaculu ca atare intempina cele mai mari simpatie la poporele straine; amu auditu inse si aceea, cã de câte ori erã vorb'a de Austri'a, strainii totdeun'a si esprimãu neplacerea si desaprobarea loru despre inchiacrea concordatulu. E greu de crediutu, cãtu ni-a stricatu noue tratatulu acesta la tote clasele poporeloru straine. Votulu maioritãtii nu impedece de locu pertratãrile cu Rom'a, precum afirmã antevorbitorulu meu, ci d'in contra votulu acêl'a procura regimulu unu spriginu considerabilu pentru esoperarea unu resultatu favoraveru. Fia-mi iertatu in asta privintia a me provocã la o episoada istorica. Candu dede Fridericu celu mare reprezentantelu sêu la curtea Franciei instructiunile necesare, i-dîse: „Candui voi conveni cu ministrulu anglosu, nu uitã, cã eu stau in apoi'a Dtale cu 100,000 baionete.“ Daca vomu spriginu noi regimulu, pertratãrile cu Rom'a voru avè mai multu prospetu de a reusi. D'in decursulu desbaterii generale mi-amu castigatu convingerea, cã votulu maioritãtii va contribui multu la paciurea maioritãtii preponderante a poporatiunii austriace, si pentru aceea votezu cu maioritatea.

Card. Schwarzenberg: Ne potendu urmarì cu date istorice tote afirmatiunile, câte le-amu auditu aici, voi atrage atentiunea Dvostre numai asupra unu evenimentu.

Candui erãu sê judece pre Cristu in Jerusalimu, carturarii si fariseii strigãu, cã nu existe alta lege, decâtu a imperatulu. Parol'a acêst'a a resunatu d'in seculu in seculu, si mai cu sema pre tempulu revolutiunii francesci, schimbandu numai cuvintele, cã adeca: afara de statu nu existe nimicu alt'a. Parol'a numita sierbesce de basa si acelei sentintie, cã matrimoniulu e numai contratu, si despre contrate decide statulu. Casatoriile mestecate sunt o anomalia, si acei domni, cari pledeza pentru casatori'a civila, comitu mare nedreptate in contra poporatiunii Austriei. Pentru aceea me dechiaru in contra proieptulu maioritãtii, si pentru propunerea de amenare. — Incãtu pentru bigamia recunoscu, cã casurile de bigamia erau rare chiaru pre tempulu acêl'a, candu erau in vigore despusetiunile codicelui civilu; dar care a fostu caus'a ?

Numai pietatea monarciloru nostri, cãci adresandu-se oppii cãtra domnitori, casatori'a a dou'a sêu se opriã de totu, sêu, respectivii nu capetãu dispensatiune, pana ce nu morise unulu sêu altulu. (Ilaritate). Sê considerãmu, Dloru mei, cãtu de greu va cadè multu patitulu nostru domnitoriu a decide intr'o cestiune atãtu de importanta. (Aplausu in centru). Sê incarcãmu a supra nostra tote sagotele jurnalistiche, sagotele pre-facu adese ori in lauri; sê ne adunãmu in pregiurulu tronulu, ca unu muru credintiosu, chiaru de ni-arũ constãtã vietia sêu sangele. (Aplausu in centru.)

Br. Kraus apera propunerea maioritãtii, fiindu cã numai aceea corespunde referintieloru statulu fatia cu beserec'a si referintieloru matrimoniale. Esenti'a casatoriiei e contractulu, pre cum a recunoscutu insu-si card. Rauscher, sacramentulu presupune validitatea contractulu matrimonialu, si dreptulu statulu a faco despusetiuni despre atare contractulu nedisputaveru. Beserec'a inca numai mai tardû si-a arrogatu jurisdictiunea in afacerile matrimoniale, si insu-si Pallavicini, care a scrisu istori'a conciliulu Tridentinu la ordinatiunea santulu parinte, recunosece, cã dreptulu de a decide controversiele matrimoniale prin tribunale preotiesci nu e fundatu in canonele beserecei. Casatori'a civila, ce-o vomu introducu, e numai unu refugiu pentru acei-a, caroru beserec'a le refuzã binecuventarea casatoriiei. Domniloru d'in cealalta partida cu ocaziunea acêst'a li-asu aduce a minte de cãrtile sibiline.

Contele Ant. Auersperg: Cestiunea de fatia e eminentu politica, in specie cestiune de constitutiune. Dupa parerea mea de la a. 1848 si 1849 traimu intr'unu statu principalminte constitutiunaltu, si vietia constitutiunala de atunci a fostu numai intrerupta prin diecenulu 1851—1861. Periodulu acêst'a s'a inchiaciatu cu Solferino, si periodulu sistãrii constitutiunii, inaugurate in a. 1861, s'a inchiaciatu cu Königgrätz. D'in esemplele aceste-a vedemu, cã totu ataculu in contra drepturiloru de autonomia ale poporulu austriacu a fostu urmatu de resbunãri infricosiate si graduate. Una noua resbunare ne amenintia si acêst'a e continuitatea concordatulu, bulevardulu unoru zeloti in contra staruintieloru de cultura a secululu nostru si in contra vietiei nostre spirituale. Insemnatatea practica a cestiunii de fatia e atãtu de nevinovata, incãtu nu potu pricepe, de unde atãta furia, sêu precum dîce poetulu tanta coelestibus irae. Partea principala contine restituirea legelatiunii si jurisdictiunii statulu in afacerile matrimoniale si scolare, reocuparea terimulu lumescu usurpatu de poterea beserecesca, si aci pricepu cerbicositatea in aperarea terimulu atacatu, cu atãtu mai tare, fiindu cã unii domni in urmarea concordatulu se credu a fi in dreptu. Daca respectivii domni aru fi avutu naintea ochiloru asiom'a, cã statulu nu pote renuntia de drepturile sale de suveranitate, usioru aru fi potu prevedè, cã factorii legelativi la tempulu sêu voru rechiamã dreptulu loru cu energia si resolutiune, si aci diace necompatibilitatea concordatulu cu constitutiunea. (Va urmã.)

Brosiur'a intitulata „Titlurile dinastiei napoleoniane“, despre care atãta s'a vorbitu de câte-va dîle, s'a distribuitu intre poporulu francescu. Reproducemu si noi pentru cetitorii nostri d'in ea, aceea ce ni-se pare mai de interesu:

Titlurile dinastiei napoleoniane

Vox populi vox Dei.

Amu avutu cugetulu de a intr'uni in aceea-si publicatiune manifestatiunile diverse a le vointiei natiunali, prin cari sub cele doue republice si sub cele doue imperie s'a fundatu dinasti'a napoleoniana. Ni-s'a parutu cã d'in acêsta legatura, curiosa pentru istoria, ar' potè sê provina o invetiatura mare politica.

Napoleonu I.

Consulatulu diecenale.

Diecemvre 1799.

18 brumariu salvã Franci'a si revolutiunea; institutiunile consulari au inlocuitu directoratulu; inse noulu guvern nu si-avea poterea decâtu d'in necessitate: pentru a se legitimã, a trebuitu sê se imbia spre primire poporulu.

Consulii provisorii presintara natiunei constitutiunea d'in 22 frimariu alu anulu VII.

Este dîsu in prefatiune:

Constitutiunea e fundata pre principiile adeverate a le guvernulu reprezentativu, pre drepturile sacre a le proprietãtii, egalitãtii si libertãtii.

Poterile, cari ea le infintieza sunt tari si statornice, asîe precum trebe sê fia pentru a garantã drepturile cetatieniloru si interesele statulu.

„Revolutiunea e ficsata la principiile, cari o-au inceputu; ea este finitã.“

Unu articlu alu acestei constitutiuni propuse numirea generalului Bonaparte la functiunile de Consulu antâiu pre 10 ani.

Tier'a fu consultata. S'au deschisu registre pentru culogerea votului natiunale la secretariatele toturor administratiunilor, la agentii comunali, la judii de pace si la notari. Recensiunea d'in anulu VIII dede urmatoriele cifre:

Voturi:	Acceptatori:	Refusatori:
3,912,569	3,911,007	1,562

Cu o majoritate mai de patru milioane de voturi, generalulu Bonaparte fu numitu Consulu antâiu pre diece ani.

Consulatulu pre vietia.

1802.

Se scie câtu de folositori si roditori au fostu anii d'antâiu ai consulatului.

„De câtu-va tempu, dîce d. Thiers, se facea întrebare, sê nu se dee ore unu semnu mare de multumita natiunale unui omu, care in doi ani si diumetate a scosu Franci'a d'in caote si o-a impacatu cu Europ'a, cu sine in sa-si si totodata o-a organisatu mai de totu. Acestu sentimentu de recunoscintia erà univarsalu si meritatu. . . Afara de unu numeru micu de roialisti si de jacobini, nimene n'ar fi intielesu, nimene n'ar fi voit, ca puterea sê treca in alte mane decâtu in a le generalului Bonaparte. Continuarea nedeterminata a autoritatii sale erà considerata ca lucrulu celu mai simplu si celu mai neincunguratu. . . Facundu binele, elu s'a supusu geniului sêu; facundulu, elu i-a speratu pretiulu. N'a fostu acil nimicu de inculpatu, cu atâtu mai vertosu câ, dupa convingerea lui si intr'adeveru pentru a indeplinî binele, erà de lipsa inca multu tempu unu capu a totu-potinte. Momentulu, in care atâtea acte memorabili urmara unulu dupa altulu, a fostu acelu-a, carele Consululu Antâiu l'a fostu detiermuru, si carele poporulu erà gata a-lu primi in semnu de o manifestatiune mare. Intr'o tiera, unde o autoritate tare si creatoria a fostu neincungurata, erà lucru legitimu a aspirà la puterea suprema, mai vertosu pentru celu mai mare omu alu secululu sêu si pentru unulu d'între cei mai mari omeni ai umanitatii. Washington, in mediu-loculu unei societati democratice, de totu comerciali si de multu tempu linciscite, Washington a avutu dreptu a aretà putiena ambitiune. Intr'o societate, republicana prin intemplantu, monarhica prin fire, incungurata de inimici, inarmata pre atunci, ne potendu-se guvernà si aperià fàra unitate de actiune, generalulu Bonaparte a avutu dreptu de a aspirà la puterea suprema macaru sub ce titlu.“

Tribunatul a fostu, care la 6 maiu 1802, cu ocasiunea presentarei tratatului de Amiens, a emisu votulu, cumca sê se dee Consululu Antâiu unu tributulu splendidu alu recunoscintiei natiunali.

In ceea-lalta dî Senatulu primi votulu Tribunatului si propuse a se prolungi cu unu periodu nou de diece ani puterile acil diecenali a le generalului Bonaparte. In diu'a urmatoria Consululu Antâiu indreptà Senatulu, care i tramisese nunciu, unu respunsu prin carele, respingundu imbiarea acestei adunari, si-esprimà vointi'a de a avè autoritatea sa de la natiune. „Votulu poporulu, dise elu, mi-a incredintiatu magistratur'a suprema. Eu nu asiu fi asigurat de increderea lui, daca actulu, care m'ar sustienè intr'aceea, n'ar fi sanctiunatu prin sufragiulu lui.“ Acel'a-si cugetu, la care elu insistà, se afla in alocutiunile sale câtra corpulu legelativu si câtra tribunatu.

In 10 maiu s'a publicatu in *Moniteur* o decisiune, pregatita prin consiliulu de stat; ea a fostu conceputa asiè:

„Consulii republicei,

„Considerandu câ resolutiunea Consululu Antâiu este unu omagiu datu suveranitatii poporului; cumca poporulu, consultatu a supr'a celoru mai d'aprope interese a le sale, nu trebusè sê cunosca alte margini decâtu interesele sale proprie,

„Decidu, etc., etc.

„Poporulu francecu va fi consultatu a supr'a cestiunei:

„Fi-va Napoleonu Bonaparte consululu pre vietia.“

S'a adoptatu acelu-a-si modu de votare ca in anulu alu VIII.

(Va urmà.)

„Wiener Ztg“ de la 25. l. c. publica urmatori'a sanctiune pre'nalta a concluseloru delegatiuniloru:

„Conclusele urmatorie cari le-a facutu, in privinti'a preliminarului comunu, delegatiunea senatului imperiale, ce am conehiamatu pre 19 ianuariu a. c. in Vien'a, in contielegere cu delegatiunea esmisa de diet'a unguresca spre pertratarea afaceriloru comunu, si cari mi s'au susternutu prin ministeriulu meu comunu, le aprobu si intarescu in intielesulu legiloru de la 21 si 24 dec. 1867.

Bud'a 24 mart. 1868. **Franciscu Iosifa** m. p.
Reust m. p., **Becke** m. p., **Br. Kuhn** m. p.

Starea financiaria a Romaniei.

Sub acestu titlu cetimu in diurnalulu „Der Osten“ urmatoriele: „Starea financiaria a Romaniei are unu deosebitu interesu pentru noi austriacii, fiindu câ stâmu in atâtea si atâtu de intime relatiuni comerciali cu acêsta tiera. In Roman'i'a se petrece cu multa statornicia unu fenomenu demnu de luat aminte, ce nu se prè areta in Europ'a apusena, câ-ci veniturile statului cresc d'in anu in anu, si in budgetulu pentru anulu 1867 acele au fostu puse la 56

de milioane de franci, era in budgetulu proieptatu pentru anulu 1868 camera a potutu preliminar 76 de mil. de franci. Ca cetitorii nostri sê-si pota face idea chiara despre acestu crescamentu rapidu alu venituriloru statului romanu, vomu aretà acil câte-va esemple.

Veniturile vamali, cari la anulu 1864 au adusu statului 12 mil. de piastri, in 1866 au facutu 15 mil. er' in 1867. 21 milioane de piastri; asiè dara in trei ani ele au crescutu cu trei a patr'a parte a venitului originale. Se intielege, câ si venitul d'in dominicle de statu inca a crescutu in modu insemnatu, anume de la 37 la 44 de milioane de piastri.

Detori'a de statu a Romaniei prin amortisatiune s'a redusu de la 57 la 54 de milioane de franci; si guvernulu actualu a staruit, ca anuitatile sê se solvesca la tempulu sêu, ca pentru cupone sê se respunda pretiulu esactu la terminu, si obligatiunile scose prin sortiri sê se amortiseze fara intardiare; acêsta e causa, câ cursulu hartieloru de statu romane si obligatiuniloru de imprumutu si de dessarcinarea pamentului — s'au urcatu forte in piatile bursei d'in Londr'a si Paris.

Intru adeveru eo anomalia, câ la burs'a de Vien'a hartiele romane de statu n'au cursu, de-si d'in anu in anu mergu d'in Vien'a in Roman'i'a si vinu de acolo in Vien'a totu mai insemnate capitale, si arservi spre mare avantagiulu pentru ambele parti, daca acestu schimbu s'ar usiora prin primirea hârtieloru romane de statu la burs'a de Vien'a. Precum audimu, guvernulu d'in Bucuresci voiesce a face pasii necesari pentru a delaturà acêsta impregiurare trista incredintandu unu institutu de credetu d'in Vien'a cu escontarea hârtieloru de statu romane.

Transilvani'a.

Valea Almasiului, 15. mart. 1868.

Sunt omeni, cari nu vedu si nu sciu aceea ce tota lumea vede si scie. Unii ca acêsti-a mai bine aru face sê nu-si deschida gur'a decâtu dupa ce au observatu si au studiatu bine subjectulu, ce voiescu a tratà.

Unu d. corespundinte d'in Clusiu vine si ne areta in nr. 28 alu acestui diurnalulu pretiutu mai multe pareri, cari — precum pretinde dsa — s'aru manifestà in patri'a noastra despre deputatii romani (?) ardeleni, cari s'au infatisiatu la diet'a magiara d'in Pest'a. Daca d. corespundinte ar' fi incercatu a chiarificà ce-va materia intortocata, ce-va sistemu filosoficu de alu germaniloru, atare întrebare grea si pote neresolvita inca d'in economi'a natiunale: nu m'asiu incumetà a pasl la publicitate, si acêsta nu numai d'in cauza, câ m'asiu teme ca sê nu cadu in vre-o eroare, ce pote ar' fi mai mare decâtu aceea, ce asiu fi voit a emendà, ci mai vertosu ca sê nu fiu spre greutatea binevoitoriloru cetitori, cari aru avè totu dreptulu a se plange, câ unu omu nedeprinsu in pena are temeritatea de a abusà de paciinti'a si indulgenti'a loru.

Inse d. corespundinte nu avu in impartesirea sa a se luptà neci cu o greutate, ce pote prea lesne lu poteà aduce in atare ratecure, care inse eu i-o-asiu fi iertatu mai antâiu, fiindu câ d. corespundinte mi-va concede celu putienu atât'a, ca sê-mi arogu a-i spune, câ ratecirea e lucru omenescu.

D'in contra, d. coresp. avu inainte-a ochiloru objectulu celu mai simplu, celu mai evident si celu mai chiaru: adeca parerile romaniloru transilvaniani despre deputatii romani — precum se esprime d. corespundinte, — d'in Transilvani'a, cu privire la portarea si activitatea loru in diet'a d'in Pest'a.

Parerile, cari d. coresp. pretinde a le fi auditu de la romanii d'in Transilvani'a, sunt atâtu de neintemeiate, câtu me vedu indemnatu a-mi radica si eu debil'a mea voce in acêsta afacere, ca una, care singura ocupa pre romanii d'in Transilvani'a in momintele de fatia.

D. corespundinte va avè a buna sema alti romani pre la Clusiu, si dsa si-va fi cascigatu informatiunile dsale despre parerile, ce ni le spune, de la romani de ai dsale, sêu câ d. corespundinte si-va fi creatu pentru dsa, celu putienu in fictiune, nisce romani de alta plesa, decâtu cum suntu romanii d'in Transilvani'a, carora d. corespundinte li atribue pareri si convingeri atâtu de sinistre si absurde, câtu nimenui nu-i potu veni neci in minte. In totu casulu, nu sciu, ore voit-a d. corespundinte a face gluma, sêu câ a scrisu ca sê-si petreca tempulu, ne avendu a face ce-va mai bunu, dara atât'a sciu, câ, basatu pre majoritatea insemnata a diurnalisticii romane, si pre convingerile intielegintiei adeverate romane, potu afirmà d'in consciintia curata, câ d. corespundinte d'in Clusiu este informatu de totu reu despre parerile romaniloru cu privire la activitatea, portarea, si nu sciu ce mai vre d. corespundinte, a deputatiloru ardeleni — recunoscutei prin dlui de romani — la diet'a d'in Pest'a.

Sê revocâmu in minte un'a alt'a d'in corespundinti'a memorata.

D. corespundinte vede in Transilvani'a doue partite: un'a retrasa la pasivitate, care celu putienu subjectivu nu s'a abatutu de la progamulu natiunale; alt'a, care a pasitu pre terenulu activitatii, si despre care se roga sê-i fie iertatu a aduce la lumina unele reflessiuni ce le aude omulu, ici colea, pre unde se inverte prin cercurile romanesce. D. corespundinte continua: „Toti te întreba: frate, deca Romanii au remasu credintiosi programe-loru loru de pana acuma, en spune-mi, cine cugeti tu, cum câ sunt chiamati sê apere drepturile natiunei romane? Ce le poti alta respunde, decâtu câ acêsta, cari au intratu pre tenerulu activitatii ce li s'a deschisu, er' acêsti-a sunt deputatii romanii ardeleni in diet'a d'in Pest'a. Respunsulu acêstu-a lu primesci de la orisicine. . .“ Ipsissima verba. Nu e de lipsa, ca sê urmarimu pre d. corespundinte mai departe. Dlui specifica inca in vre-o 3—4 puncte: „cele-a multe, câte le audi preintre romanii ardeleni despre portarea deputatiloru ardeleni romani in diet'a d'in Pest'a.“

Te rogu, dle corespundinte, spune-ne, ce intielegi dta sub cuvintele „ici-colea,“ pre unde te ai invertitu preintre cercurile romanesce, si daca ne vei lamuri întrebarea, esplica-ne, cum ai primitu dta respunsu de la ori si cine, câ deputatii romani ardeleni in diet'a d'in Pest'a sunt chiamati a aperià drepturile natiunei romane?

Eu sum convinsu, câ dta neci câ te-ai invertitu pre ici-colea, neci câ ai capetatu pretinsulu respunsu alu dtale de la nimene, ci ai luat pen'a in mana, si ai dîsu, hai sê scriemu! — Acêsta este o fapta ratecita, dle corespundinte, cu atâtu mai vertosu, câ vrei sê incalcesci adeverat'a opiniune publica a Romaniloru d'in Transilvani'a, intre nisce impregiurari critice si periculose, candu toti inimicii opiniunei publice romane d'in Transilvani'a vre sê o infrice, sê o stramute si sê-i dee o directiune, care apoi sê o întrebuinteze in folosulu si pentru promovarea planuriloru loru infernali.

Me intorc eu la dta, dle corespundinte.

Dorere, câ romanii d'in Transilvani'a sunt siliiti a fi retrasi la pasivitate. Activitatea este vietia, atâtu a unui individulu, câtu si a unui statulu, a unei tiere. Cine impedece fàra neci o ratiune activitatea unui individulu, a unei tiere, acelu-a comite crimea cea mai mare: omorulu, uciderea.

Inse care este ceea-l-alta partita, care — dupa d. coresp. — a pasitu pre terenulu activitatii, si unde este acestu terenu de activitate?? Precum sum informatu eu, romanii d'in Transilvani'a nu vedu nicairi nece un'a nece alt'a, si eu nu me potu mirà in destulu, câ unde si-a culesu d. coresp. parerile dsale, cari dlui dîce, câ le ar' fi auditu prin Transilvani'a.

Pote, eu n'am intielesu bine importantia corespundintei d'in cestiune. Trebusè dara sê me molcomescu, cu atâtu mai vertosu, câ dieu cu dorere am luat pen'a in mana, ca sê me disputu cu unu romanu despre parerile, dorintiele si aspiratiunile romaniloru d'in Transilvani'a. E cu potentia inca, câ d. coresp. si-va fi fostu cascigatu pana in minutulu de fatia alte informatiuni despre opiniunea romaniloru d'in Transilvani'a, informatiuni adeverate, in consuetudina perfecta cu opiniunea publica a romaniloru. In casulu antâiu, te rogu, dle coresp., esplica-te inca o data, ca sê fimu bine intielesi, inse a buna-sema m'asiu senti fericitu, daca ne amu intalni si ne amu imbratîsià avendu amendoi acele-a-si pareri, cari — precum sciu eu — le are si le conserva întregulu poporulu romanu d'in Transilvani'a. In casulu alu doilea n'avemu decâtu a ne dà man'a, si a ne fericiti unulu pre altulu, si eu sperezu si dorescu d'in totu anim'a, câ vomu remanè acil, si nu va fi lipsa ca s' dr mai intindemu vorbe despre unu lucru precâtu d' siguru, pre atâtu de sacru si neviolabilu, intielegu opiniunea publica a romaniloru d'in Transilvani'a.

Afara de diurnalistici'a romana, carea — unu singuru diurnalulu este carele nu s'a datu inca pre fatia — represinta adeverat'a opiniune publica a romaniloru d'in Transilvani'a, fia-mi si mic iertatu a ilustra in câtu-va termini atâtu pusetiunea romaniloru d'in Transilvani'a fatia cu legelatiunea Ungariei, câtu si dorintiele si aspiratiunile loru cu privire la binele si fericirea iubitei nostre patrie, Transilvani'a.

Romanii d'in Transilvani'a sunt omenii ordinari ai pazei si ai dreptatii, ei urescu ori-ce restornatiune violinta, ei nu facu comploturi secrete, ei nu preceptu intrigele, cuunu cuventu: ei sunt petrunci de o chiar mare nobile a unui popor generosu, ei au in vedere fericirea si glori'a patriei loru.

Intr'adeveru, care d'între guvernele trecute sêu daca vremu, si cele presinte, s'au potutu plange rellativu la romani, câ au avutu de a face cu unu popor inderetnicu, becnicu si fàra consciinti'a detorintiei sale mai multu decâtu omenesca, de a se supune legiloru si dispusetiuniloru celoru mai nedrepti si capriciose? Nu si-au sacrificatu romanii de ne numerate ori totu ce au avutu, sangele si avera

pentru tronul, patria, ba, ce e mai multu, chiaru in favorea apesatoriloru loru? Nu au fostu romanii supusi umiliti ai atatoru sisteme diabolice, ai atatoru legi nedrepte, ai atatoru constitutiuni jafuitorie si pline de nedreptătile cele mai nesuferite? Nu li-s'a impeditu cultura morale, spirotuale si materiale numai pentru ca apesatorii lui s'e le pota dice cu inganfare: Numai atata aveti catu vomu vedea de bine ave da, ca si la nesce mercenari, chiaru si stelele de pre ceriu inca sunt a le nostre?*) Si romanii au suferitu pana a fi redusi la estremitati. Nu au fostu romanii menati si portati pretotindene, unde le-a placutu celoru de la putere, cari aru fi trebuitu s'e fie apesatori si conducatori drepti ai loru? Romanii au fostu si aci blandi si ascultatori. Ai dice ca, timor pedibus alas dat. Nu fure romanii desbinati in confessiuni, nu li-s'au ruptu comitate si tienuturi intregi de catra tier'a loru, conservata cu viet'a si sangele loru, si s'au adnesatu catra tier'e straine numai ca se nu pota ave o opiniune publica, concentrata si nerestornata? Tote s'au facutu, romanii au fostu blandi. Nu ni-au coruptu, necagitu si maltratatu cei de la putere intielegiuti'a numai ca s'e ne puna inca sub proba, ca ore paciinti'a romanului, dieu, n'ar' mai ave margini? Nu ni s'au datu, dupa placulu celoru de la putere, legi, cari ni-s'au rapitu era dupa placulu loru? Nu au voitu si nu mai voiescu ei inca s'e ne faca d'in aceea ce trebuie s'e fimu, cetatieni romani ai patriei nostre, un'a dupa alt'a nemti si magiari? Romanii sunt buni, ei sunt ascultatori si supusi credintiosi, tote se potu — asiè cugeta inca si asta-di politici nostri de la putere. S'e mai intrebua? . . . Nu! aci stau in locu!

Pocalulu amaretiunei s'a implutu; totu, ce ar' superabundă, s'ar' reversa pre invenitori nostri! Poporul romanu are consciinti'a sa, care lu va conduce catra chiamarea si detorinti'a sa, realisarea dreptatii si a ecuitatii. Natiunea romana d'in Transilvani'a scie si sustiene d'in tote puterile a leverulu nestramutatu, ca dreptulu si dreptatea nu se bazeza pre puterea fisica, brutala, ci pre ratiune, pre convoie imprumutata si pre asioma morale, care este temelulu evangheliului si alu bunului sentiu alu intregi omenimi: ce t'e nu-ti place, altui-a nu face. Forti'a brutala nu va mai potè domni nepe-depsita a supra natiunei romane, nascuta libera si cu acele-si drepturi, cari competu fiesce-carei alte natiuni. Forti'a brutala va cadè d'inainte-a libertatii, ea va trebui s'e se stramute in dreptu si detorintia. Bine s'e aiba grige cei de la putere! Le plus fort n'est jamais assez fort pour être toujours le maître, s'il ne transforme sa force en droit et l'obéissance en devoir, (celu mai tare nu e nici candu destulu de tare, ca s'e pota fi totdeun'a domnu, daca nu schimba forti'a sa in dreptu si supunerea in detorintia) — a d'fusu, acum sunt a prope o suta de ani, unu anteluptatoriu alu libertatii, auctorulu nemoritoriu alu Contractului Socialu.

Veritas odium parit. Sciu eu bine, ca inimicii natiunei nostre aru asculta ori ce, numai s'e nu auda de dreptele ei pretensiuni: aceste le sunt urite, si i sangera pana la anima. Adeverulu inse trebe spusu precum este, ori catu de greu s'e le cada acelora, cari aru vol a-lu mistifica, a-lu ascunde, ba inca chiaru ai da si in capu.

Adeverulu este, ca: Natiunea romana d'in Transilvani'a nu voiescu o data cu capulu a-si vinde patri'a sa, prin urmare, neci a-o uni, unifica, s'eu contopu cu ori-ce tier'a, care i este de totu straina. Ea voiescu a fi guvernata in tier'a sa propria, a casa, fara de a se mesteca in trebile altora, pentru ratiunea ca neci acesti-a s'e nu se mesteca intr'a le ei. Natiunea romana are dreptu: dreptulu se pote denega, mistifica, ascunde, inse nu pote fi omoritu.

Natiunea romana d'in Transilvani'a voiescu pentru binele publicu alu patriei sale, care, fiindu acuma sunt cati-va ani miciorata si vatemata per fas et nefas in integritatea ei, trebe s'e fia reintregita in statu quo ante, — voiescu, d'fusu, o representatiune basata pre principie ratiunabili, era nu pre principie feudali, aristocratice si absolutistice, contrarie dreptatii si mintii sanctose. Nu se mai pote contesta, ca asta-di natiunile se guverneza pre sine inse-si; ori-ce legi s'eu dispusetiuni, facute contr'a vointiei loru, dreptatea o dicteza, nu sunt decatu fara-de-legi, cari, mai curendu s'eu mai tardu, aceea-si dreptate nu va lipsi de a le resbuna cu tota rigorea ei.

Natiunea romana, petrunsa de fidelitatea sa neclatita si neviolabila, sigilata prin sangele ei, catra tronul si dinastia, are incredere firma in generositatea si indurarea nobilei s'eu principie, — care n'a incetatu neci odata de a-o asigura si a-o primi sub scutul s'eu parintescu, — ca dorintiele ei justificate voru fi realizate.

Eca totu ce sciu eu despre opiniunea publica romana d'in Transilvani'a.

*) „Praeter mercedem laboris sui nihil habet.“ Si „tolerantur (romani) usque ad beneplacitum principis“ etc.

Voiu fi ostenitu, fara indoie, atentiunea binevoitoriloru cetitori, voi fin d'ara.

D'in tote ce am d'fusu urmeza, ca toti acei-a, cari s'au departatu d'in patri'a nostra, Transilvani'a, si au intratu in complicitate cu legelatiunea unei tier'e straine pentru a ne aduce legi in contr'a vointiei nostre, — fire-aru ei catu de activi, si ed-aru chiaru cu manele in sinu, — toti acei-a, d'fusu, sunt si voru fi pentru natiunea romana d'in Transilvani'a nula.

Dieta magiara d'in Pest'a, dvostre veti s'e mai bine pre acolo decatu mine, pote s'e face legi forte intiepte pentru Ungari'a, inse, pentru natiunen romana d'in Transilvani'a, ea porta pre fruntispiciulu s'eu inscriptiunea de pre „Infernulu“ lui Dante: „Voi chi entrate lasciate ogni speranza“, adeca romanesce: Romani d'in Transilvani'a! indata ce veti fi intratu in dieta Ungariei, nu mai este scapare pentru voi! Porciu.

ROMANIA.

Senatul.

Siedinti'a d'in 6/18 martiu 1868.

Suptu presiedinti'a S. S. P. Metropolitu primatu.

Dupa cetirea unoru mici comunicari D. Ionu Manu raportorele comisiunei de petitiuni, da citire raportului comisiunei relativu la:

1. Petitiunea unui domnu, prin care se plange ca este esecutatu de consululu Elinu la plat'a unoru bani in temelulu unei sentintie data de autoritatea elina.

Dupa mai multe discutii d. Costaforu sustiene ca acesta cestiune este importanta, si daca Senatul s'ar multami numai cu a-o recomanda la guvern, ar fi a trece peste d'ins'a; si apoi se decide a se trece acest'a cestiune la ordinea d'feli.

2. Asupra unei petitiuni a dlui Vaillant prin care cere recompensa pentru serviciile aduse tier'e. Concluziunile raportului comisiunei in acesta privintia sunt: ca comisiunea nu are cunoscintia despre serviciile ce acestu domnu a adusu tier'e, si este de parere a se recomanda guvernulu.

D. Ministru lucrariilor publice, declara ca retrage proiectulu de lege pentru ape.

D. Raportore da citire raportului comisiunei asupra unei propuneri pentru facere de siosele prin prestatiuni in natura, a le carei concluziuni sunt de a se amana discutia acest'a pana ce va veni proiectulu de asemenea natura ce este la Camera.

D. Ministru areta ca acelu proiectu este votatu deja, si lu va aduce si la Senatu.

Dupa aceea da citire mesagiului prin care se inaintea Senatulu:

1. Unu proiectu de lege pentru esplotarea si organizarea telegrafeloru si posteloru.

2. Unu altu proiectu pentru instituirea unei case partiale menita a pastra sumele si obiectele de valoare, o casa centrale postale.

Se da citire unei propuneri a d-lui Jianu, prin care cere a se statua ca acordarea pensiuniloru se treca prin ambele corpuri legiuitoare.

Se aproba.

Adunarea deputatorulu.

Siedinti'a d'in 5/17 martiu, 1868.

Presiedinti'a d-lui A. Fetu.

D. G. Chitiu, raportorele comisiunii insarcinata cu elaborarea proiectului de lege pentru interpretarea unoru articole d'in legea electorale, da citire raportului: prin carea majoritatea comisiunii primesce urmatoriulu.

Proiectu de lege interpretativa a legi electorali d'in 28. iuliu, 1866.

Art. 1. Prin alineatul alu II-lea de sub art. 5, d'in legea electorale se intielege ca facu parte d'in colegiulu alu III-lea si aceia cari de si locuiescu aiurea in districtu, dara cari platindu 80 lei, si-au declarat domiciliulu politicu in orasiu conformu legii.

Art. 2. La alineatul alu III-lea, vorb'a profesori este intrebuintata la o sensu, adica prin acesta vorba se intielege toti invetiatorii s'eu institutori de ori ce gradu, publici s'eu privati, cari sunt recunoscuti de autoritatea competente.

Art. 3. Prin art. 7 se intielege ca alesulu delegatu trebe s'e opteze intre mandatulu de delegatu si dreptulu s'eu de alegatoru directu, nepotendu vota in doue colegie.

Art. 4. Frasa d'in urma de la art. 11 si orasiani asupra proprietatiloru de mosie constitue unu pleonasmu s'eu este de prisosu.

Art. 5. Prin vorb'a de impamentenire de la liter'a A de sub art. 17 se intielege impamentenirea cea care e preveduta la art. 22 lit. a. Minoritatea intielege ca nu pote fi vorb'a de catu de o singura impamentenire, ceea preveduta C. C. art. 16.

Prin vorb'a de venitu de ori ce natura, preveduta la lit. e) de sub art. 22 se intielege venitul impusu.

Art. 6. Prin vechimea coloneliloru preveduta la lit. d) de sub art. 24 se intielege vechimea de data adica cea de la data decretului de numire.

Art. 7. Se intielege ca demisiunea de care este vorb'a la art. 16 trebe s'e fie publicata prin veri ce midilocu cu doue septemani inaintea deschiderii celui d'antaiu d'in colegie.

Art. 8. Art. 28 ca unulu ce deroga la art. 26 trebe cetitu si intielesu indata dupa acest'a, era nu dupa art. 27.

Art. 9. Legea statuesce prin art. 29 ca judecatorulu de curte nu pote s'e fie alesu in resortulu s'eu, adica in judetiulu s'eu, judetiile supuse jurisdicțiunii curții sale, era celu de tribunale nici in districtele limitrofe cu districtulu unde esercita functiunea.

Asemenea este intielesu ca conditiunile cerute prin art. 26 sunt cerute si pentru magistratii preveduti aci.

Art. 10. Termeni d'in art. 33 d'in lege intielegere, cu celelalte consilii comunale d'in judetiu insemneza numai prin corespundintia oficiala cu primarii comuneloru rurali privitorie la formarea si complectarea listelor.

Art. 11. Art. 50 d'in lege nu prescrie ca necesaria o lista a delegatiloru.

Art. 12. Numerulu de 25 alegatori prescriu prin art. 55 s'a creditu de legiuitoare ca numeru necesariu pentru a se potè procede la formarea biuroului provisoriu, pentru ca pleca d'in ipotes'a (dovedita gresita prin esperintia) ca nici unu colegiu nu va cuprinde mai pucinu de 100 alegatori inscri. Se intielege dara ca indata trecundu acea jumetate de ora, si nefiindu numerulu de 25, atunci ori cati se voru afla presinti, potu procede la formarea biuroului provisoriu. Destulu numai ca atunci chiaru s'e fie de facia numerulu suficiinte pentru constituirea biuroului.

Art. 13. Prin art. 62 se intielege ca chiar dupa terminarea celoru doue apeluri nominali, alegatorii cari n'au raspunsu la aceste apeluri, dara se voru presinta mai in urma, trebe s'e fie primiti a vota pana in momentul sigilării urnei.

Or'a 4 este ficata pentru sigilarea urnei, numai in casulu candu la acea ora nu voru mai fi alegatori presinti cari s'e voiescu a vota, era in casulu candu cei presinti nu voru fi terminatu, atunci biuroulu continua pana voru vota toti cei presinti, si dupa sigilarea urnei nimene nu mai pote vota pana a dou'a di.

Art. 14. Prin vorbele daca trebuintia va cere se intielege ca ori de cate ori in diu'a d'antaiu n'au votatu toti cei inscri in liste, votarea urmeza si a dou'a di.

Minoritatea intielege prin trebuintia vacere numai casulu candu numerulu celoru inscri ar fi asiè de mare, in catu operatiunea votării s'e nu se pota termina intr'o singura di.

Art. 15. Tote casurile urmate inainte de promulgarea acestei legi in materie de alegeri sunt si remanu absolvite.

Neluandu nimeni cuventulu in discutie generale, se pune la votu luarea in consideratiune a proiectului prin bile, dupa cererea a 15 deputati si se incuviintieza cu 81 bile albe contra 4 negre.

Apoi s'a luat la desbatero speciale art. 1 d'in proiectulu d'in cestiune. Obiectulu principale a fostu daca cei ce solvescu unu impozitu de 80 de lei, dar locuindu aiurea in districtu, potu face parte d'in colegiulu III. alu orasieloru. La discutie acestui obiectu au luat parte mai multi deputati, dupa cari luã cuventulu dlui Cogalniceanu si rosti urmatoriulu discursu:

Domniloru, dice o vorba: mari si minunate sunt faptele tale Domne! (Haritate). Totu asiè trebe s'e d'fusu si eu asta-di candu vedu sprijinindu-se lucrile cele mai anapode si pe dosu, cum se dice, sprijinindu-se asemenea teorie ca cele ce audirmu.

Domniloru, ce a intielesu Constitutiunea candu a vorbitu despre colegiulu acest'a? A intielesu s'e facu unu pasu mai departe er' nu mai inapoi de catu legea de mai nainte; a intielesu s'e asigureze interesele, nu bucătile de varu, de caramida si de pamentu; a intielesu s'e dee toturoru mariloru interese ale tier'e o represintatiune. Si asta-di vedu ca se sustiene a se isgoni de la acest'a represintatiune unulu d'in interesele cele mai mari, industri'a agricole, care nimeni nu pote nega ca este interesulu celu mai mare d'in interesele tier'e nostre; (aplaude) se sustiene ca pe arendasi s'e-i lasamu afara d'in lege, fiindu ca ei nu sunt orasiani. Ei bine, dara ei unde s'e voteze? Ei nu potu vota in colegiulu I, ca-ci acolo este proprietatea mare; nu potu vota in colegiulu alu II-lea, fiindu ca acolo este proprietatea mai mica, fie de pamentu, fie de zidu: nu potu s'e voteze in colegiulu alu III-lea, fiindu ca le diceti ca nu e loculu loru acolo, nu voiti s'e le faceti onorea de a-i pune in positiunea acea de a vota directu unde votati si d-vostra. Ei bine, undei puneti daru? Nicairi? Ore Constitutiunea a intielesu s'e-i dee afara d'in lege? Nu, ca-ci Constitutiunea a intielesu se puna in dreptu de a vota si pe acei cari solvescu mai in josu de 80 lei.

D-vostra lasandu d'o parte pe acesti omeni, isgoniti nu numai agricultur'a dara isgoniti si industri'a ateliereloru. D-nu ministru de interne ve spune mai de-una-di ca Bruxelles este supusa consiliului judetianu, pentru ca provinci'a este plina de fabrice de manufactura, si ca de aceea se pote supune comun'a si primarele de Bruxelles la deputatiune permanenta a provinciei. Ei bine, d-vostra nu voitu ca tier'a nostra s'e fie vr'o data astu-feliu, ca i respingeti d'in orasie chiar pucinele stabilimente industriali cate le mai avemu in tier'a; si daca ar fi dnu ministru alu lucrariilor publice aci, v'aru spune ca in orasie nu potu fi stabilimente, mari, ci pe afara, prin judeciu. Candu ne vomu uita imprejurulu Bucuresiloru, si d-nu Campiniu imprejurulu Brailei, vomu vedea ca tote aceste stabilimente sunt afara d'in orasie, si d-vostra voiti ca aceste stabilimente s'e nu aiba represintatiune? . . .

D. Georgiu. Nu se represinta vaporele.

D. M. Cogalniceanu. Nu se represinta vaporele precum nu se represinta nici abecedarele, dara se represinta

interesele mari industriale. Statutul era mai drept decât restricțiunea, care voiti d-vostra să o faceti: si diciteti, că acestu elementu introducându-se in colegiulu alu III-lea ar inabusit independintia orasielor!

Pre arendasi, agricultur'a mare a tiei, pe aceia să-i dăm afara, să dăm afara pe omeni, cari platescu Statulu arendi de 10,000 galbeni numai pentru că n'au o bucatia de casa intr'unu orasiu, éta ce diciteti d-vostra! Nu intielegu d-loru, ca constitutiunea să dea afara clas'a de cetatiani cea mai folositorie, că-ci colegiulu alu III-lea este datu comericiului, industriei, si intieligintiei, si daca legea electorale nu este scrisa cu mai multa precisiune totu onor. ministru de interne vi-a spus mai de-una-di, si alti deputati, că legea acest'a s'a facutu in graba, că s'a lucratu intr'o siedintia secreta, si a venitu numai la votu. D-vostra asta-di veniti la articulu de mai la vale, să dati celu mai largu intielesu cuventului de profesore, care dupa legea instructiunii este determinatu ce inseamnă, cu tote că sunt si eu și se dea acestu intielesu; dar d-loru, precum se dă dreptu aceluia, care este invetiatoru si institutore să fia alegetoriu, permiteti să fia representati si acei omeni, cari si-ospun capitaluri mari, si facu ceea ce dăea d-nu ministru de interne nu mai târziu de câtu ieri, concurentia chiar proprietății mari, si voru intrece chiar proprietatea mare; permiteti, d-loru, ca industri'a comerciale, industri'a manufacturale, adeca comericiulu agricolu, arendasii, proprietarii de stabilimente mari, fia industriale fia manufacturale, vaporulu, vaporulu d-loru, pe care l'a criticatu d-nu Georgiu, permiteti să aiba o reprezentatiune. Vaporulu este asta-di Domnulu véculu alu 19-lea, si prin urmare permiteti si acestu mare Domnu, care a prefacutu lumea, să aiba si elu o reprezentatiune in Adunarea Romaniei; vaporulu, mai repetu inca odata, asi voi să vedu pe acestu Domnu ca in alte tie, ca in Belgi'a si Franci'a, asi voi să vedu in tote părțile câte unu cosiu mare si o masina de vaporu, si acesta ne va face să fimu intr'o stare mai inflorita, si să potemu plăti mai lesne imbnatatiunile nostre. Éta pentru ce am propusu unu amendamentu in coprindere:

„Facu parte d'in colegiulu III toti acei, cari au dreptu profesiune comericiulu si industri'a, fia agricola fia manufacturale, cari de si si-au stabilimentulu loru afara d'in coprinsulu orasiulu chiaru, inse si-voru fi alesu domiciliu politicu in vre unu orasiu, conformu legiei.“ (Va urmă.) Dupa „Rom.“

Noutati Straine.

AMERIC'A. Actulu de acusatune contra lui Johnson. (Fine.)

„Art. II. Numitulu Andrew Johnson, presiedinte Staturiloru Unite, neobservandu detorintiele sale oficiali, juramentulu său, si violandu constitutiunea Staturiloru-Unite si legea d'in 2 martiu 1857 relativa la regularea inlocuirii oficieloru civili, fără de autorizarea si aprobarea Senatulu adunatu, a incredintiandu in 21 fauru 1868 conducerea provisoria a ministeriului de resbelu lui Lorenzo Thomas, si pentru acestu scopu i-a adresatu urmatori'a epistola oficiala:

„Washington, 21 fauru 1868. Domnulu meu! Onorab. d. Edwin M. Stanton fiindu absolvatu asta-di de la secretariatulu ministeriului de resbelu, te impoternicescu pre dta a conduce ad interim ministeriulu resbelulu, si prin urmare ti-vei ocupu postulu numai decâtu. Am avisatu pre Stanton, să-ti predea arhivele, cărțile, documintele si alte lucruri, cari i-au fostu concediute. Primesc etc. Andrew Johnson. Colonelulu Lorenzo Thomas, ad honores.“

D'acl se vede, că numitulu Andrew Johnson, presiedinte alu Staturiloru-Unite, a comisu o crime grea.

Art. III. Andrew Johnson etc. incredintiandu lui Lorenzo Thomas, conducerea ministeriului de resbelu si denumindu-lu in oficiu in modulu, ce se vede d'in epistol'a memorata (urmeza epistol'a indreptata lui Lorenzo Thomas), fără a avè vre-o autorizatiune, sub sesiunea senatulu, fără ascultarea si ratificarea senatulu si violandu constitutiunea Staturiloru-Unite, si postulu de secretariu ne devenindu vacante sub pausarea senatulu, — a comisu o crime grea.

Art. IV. Numitulu Andrew Johnson etc. s'a insocitu contra legei cu Lorenzo Thomas si cu alti individi, necunoscuti casei reprezentantiloru, cu intentiunea ca să induplece prin amenintiări pre numitulu Edwin M. Stanton, secretariu alu minist. de resbelu, denumitu in forma legale in intielesulu legiloru Staturiloru-Unite, ca să repasiesca de la oficiulu său, violandu in acestu modu constitutiunea Staturiloru-Unite si legea d'in 2 martiu 1867 relativa la suplenirea oficieloru civili, prin urmare Andrew Johnson a comisu o crime grea.

Art. V. Numitulu Andrew Johnson s'a insocitu contra legei in 21 fauru 1868 si de alte ori cu mentiunatulu Lorenzo Thomas si cu alti individi, necunoscuti casei reprezentantiloru, ca să restorne legea d'in 2 martiu 1867; in urm'a acestei insociri inimice s'a incercatu a impedece pre Edwin M. Stanton, ministru legalu de resbelu alu Staturiloru-Unite, in functiunile sale oficiali, prin urmare a comisu o crime grea.

Art. VI. Andrew Johnson etc. s'a insocitu contra legei in 21 fauru 1868 cu Lorenzo Thomas, ca să si-insusiesca in modu violentu objectele Staturiloru-Unite d'in ministeriulu resbelulu, prin acest'a a calcatu „legea relativa la pedeps'a conspiratiunei“ cu intentiunea de a restorna si a viola „legea oficieloru“; prin acesta procedere a comisu o crime grea.

Art. VII. Andrew Johnson etc. s'a insocitu contra legei in 21 fauru 1868 cu Lorenzo Thomas pentru a atacu „legea oficieloru“ si prin acesta conspiratiune s'a incercatu a impedece pre Stanton, ministru de resbelu alu Staturiloru-Unite, denumitu in forma legale, in functiunile sale oficiali; Andrew Johnson a comisu prin acest'a o crime grea.

Art. VIII. Andrew Johnson etc. a conspiratu cu Lorenzo Thomas, ca să si-insusiesca objectele Staturiloru-Unite d'in ministeriulu resbelulu, cu intentiunea de a viola legea oficieloru civili, prin urmare Andrew Johnson a comisu o crime grea.

Art. IX. Andrew Johnson a denumitu in 21 fauru 1868 pre Lorenzo Thomas cu intentiunea, ca acest'a să controleze in modu ilegalu erogatiunile votate in favorea serviciulu militariu si a ministeriulu de resbelu. (Actulu de acusatune amintesc de nou epistol'a adresata lui Lorenzo Thomas si legile violate prin aceea.) Andrew Johnson a comisu prin urmare o crime grea.

Art. X. Andrew Johnson etc., ca comandante supremu alu armatei a citatu in 22 fauru 1868 inaintea sa pre colonelulu William H. Emery, si i-a dechiaratu, cum că legea d'in 30 ian. 1868 relativa la aprovizionarea armatei, a nume o parte a acestei legi, care dispune, ca „ordinatiunile si instructiunile referitorie la operatiuni militari si emise prin presiedinte său prin ministru de resbelu să se publice prin intrevinerea generalulu armatei, său, fiindu acest'a impedece, prin intrevinerea oficieloru celui mai d'aprope dupa rangu,“ — este contraria constitutiunei; si pentru aceea neci nu este de lipsa a se observa. Si asi a voitu să induplece pre numitulu Emery, ca să se supuna in contra legei ordinatiunei emise si publicate de dinsulu fără de scirea generalulu armatei; prin care procedere Andrew Johnson a comisu o crime grea.

Cas'a reprezentantiloru cere prin acesta dechiaratiune solemnă a sa, ca numitulu Andrew Johnson să se provoce, ca să se justifice in privintia acestoru crimii si deliecte grele, si să se faca procederea receruta prin lege. Ea si-reserva dreptulu, ca mai târziu, său ori candu ar' ocure atare cauza mai noua, să pota pasi cu acusatuni noue in contra lui Johnson, presiedinte alu Staturiloru-Unite, să pota responde la exceptiunile, cari elu le va alega, si totodata ca la tempulu său să si pota presentă dovedile si documintele sale.

Varietati.

* * (Ateneulu romanu) acum de patru ani conluera neobositu pentru a desceptă in iminele Romaniloru cultulu adeverului, binelui si frumosului; a le desceptă prin ocupatiuni mai liniscite a le literaturii si artei; a staruitu a le intari in contra absorbirei generali de cătu luptele pasionate a le politice. Ateneulu romanu a facutu primulu pasu in asta privintia inaugurandu pentru autăi'a ora in Romani'a conferintiele publice. Simpatiele si staruintia, cu cari publiculu Bucuresciloru a incungiuratu tribun'a Ateneului romanu, intinderea, ce ele au luat in tier'a intrega, — au doveditu destulu de chiaru, că activitatea Atenelui corespunde trebuintiei si acceptărei generalii. — Ateneulu romanu deschidendu la 15. l. c. una serie de serate literarie-musicale vine a storce noue aplause si laude meritate de la natiune pentru acest'a intreprindere nobile. Bani ce voru incurge d'in aceste serate sunt meniti d'a radica unu edificiu corespondietoriu pentru serate musicale si pentru conferintie.

* * (Date statistice.) Greci'a la anulu 1821 a avutu 875,150 de locuitori, in a. 1828 inse numai 721,950. Asi-dara resbelulu portatu pentru eluptarea independintiei a imputianatu cu 153,200 de suflete numerulu locuitoriloru, — unu argumentu inspaimantatoriu despre eroismulu eleniloru si de alta parte despre barbari'a turcesca. In anulu 1862 Greci'a a avutu 1,096,810 de locuitori (567,334 barbati si 529,476 femei). Totu in acestu anu insulele ionice au avutu 228,631 de locuitori (122,403 barbati, 106,266 femei). Deci Greci'a cu insulele ionice d'impreuna are 1,325,479 de locuitori.

* * (Casatori'a civile). Se vorbesce, că si in Ungari'a se va introduce câtu mai curendu casatori'a civile, si inca ca institutiune obligatoria, nu concessiva. De base voru fi primite legile resp. franceze.

* * (Cale ferata in Turci'a.) Cetimu in unu diurnalu magiaru, că line'a unei căli ferate, ce ar legă Ungari'a cu Turci'a, in scurtu tempu va fi realizata dupa planulu lui E. Zichy. Sultanulu a recunoscutu, că cladierea urgente a acestei line stă in interesulu Turciei si alu Ungariei, chiaru pentru aceea a ascuratu cladierea pana la Novi Bazar. De aci ar trebui să o continue guvernulu serbescu; era daca acest'a n'ar vol, atunci port'a ar fi aplicata a aduce calea ferata prin Bosni'a pana la marginile Ungariei, unde la Brodu s'ar intal-

ni cu line'a ungresca. — Aru face mai bine magiaru d'ar' aru ingrigi să faca deocamdata numai liniile proiectate patria si să nu grabesca atătu de tare a veni in legatura d'aprope cu Turci'a, cu care si altu cum sunt in legatura rituale destulu de strinsa.

In interesulu „Amvonului.“ Tiparindu-se d'in 1 si 2 alu „Amvonului“ numai 1000 de esemplare era numerulu prenumerantiloru nostri trecundu birpreste o miie, mai multoru prenumeranti si reclamanu mai potemu sierbi cu numerii amintiti; facem inse cunoscutu, cumca ambii acei numeri s'voru retipari in scurtu, atunci vomu satisfac toturoru acclor'a DD. prenumeranti, caror'a le lipsesca acesti numeri. Se intielege dara de sine, că si prenumeranti noi, cari dora voru sosfi de acl nainte, voru a foi'a completa de la inceputu. Rogămu inse pre DD. prenumeranti, să binevoiesca a insemna pre langa numu romanescă si cea ungresca său nemtiesca a locuitiesi si postei ultime, unde se afla, că-ci altminte se facu confusiuni la posta.

Totu odata ceremu indulgentia onoratoriloru nostri prenumeranti, pentru că impregiurari neateritorie de noi au impedece esirea regulata a unu numeri d'in urma ai „Amvonului.“ Noi ducem dactiunea in Orade, era tiparirea se face in Pest d'in cauza că unic'a tipografia, ce avemu in Oradeuce o lipsa atătu de mare de lucratori, încătu pote satisfac nici intreprinderiloru primite p'acum, necum se pota primi noue intreprinieri. Asta impregiurare să ne scuse deocamdata, ascurandu pre onorati prenumeranti, că am facutu dispusetiune necesarie, ca celu multu de la nr. 7—8 să esa foia dupa cum am promis, totu câte cu o luna mai nainte de tempulu, pentru care suna.

Au aparutu pana acum 5 numeri, de pre ianuaru, februaru si 1—15 martiu, in cari, afara de predicele regulate de dominece si serbatori, am mai publicatu si 2 predice funebrale, 2 articli d'in retorica sacra, despre testulu si esordiulu prediceloru, multe poeste si miscelane, si am scrisu 2 premie câte 4 galbini. Vomu urmă si mai departe in dirptiunea acest'a.

Oradea-Mare in 26. mart. 1868.

Justinu Popf.

Vien'a, 22 martiu 1868.

Socotela publica.

Comitetulu incredintiatu de societatea studentiloru romani „Romania“ cu arangiarca serbării ajuului anulu nou, si-a datu inaintea societății socotela despre banii incursi si spelele facute cu ocaziune acelei serbării.

Preste totu au incursu pana acuma 296 fl. 40 cr. austr. — si anume d'in partea studentiloru 178 fl. 40 cr. d'in afara inse au venitu societății unu ajutoriu in suma 118 fl.

Computandu spelele facute pentru serbaro si concertu in suma de 201 fl. 95 cr. — au ramas la dispusetiunea societății 94 fl. 45 cr. Cu bucuria a veditu societatea prim'a ei intreprindere — cu respectu la impregiurări — avutu rezultatulu doritu, — ma neasteptatu.

Realizarea scopulu, ce si-lu propuse societatea, s'a totu implini prin caldurosulu concursu alu mai multoru stimati Domni si binefacatori, caror'a societatea condua profunda recunoscintia, le esprime in publicu intima tiumita.]

Cu oferte au venitu intru ajutoriu societății urmatori. Domni:

Baronu D. Ursu cu 30 fl. — Unu anonimu d'in Transilvani'a 20 fl. — N. Ganescu d'in Romani'a unu galben (5 fl. 50 cr.)

Domn'a Ecaterin'a Papazoglu 10 fl. — Jancu Muresan 5 fl. — Dr. Gregoriu Silasi 5 fl. — Unu anonimu d'in Transilvani'a 5 fl. — Rvds. Timoteu Cipariu 5 fl. — Const. Falvi 4 fl. — M. M. d'in M. in Transilvani'a 5 fl. I. Zegre supralocot. 5 fl. — V. Albini 5 fl. — Dem'ann Moga parcu 3 fl. — I. Danila 3 fl. — Dr. de teol. Ioanu Ratiu 3 fl. — Neagoe 2 fl. — I. Ursu 3 fl. — Sum'a 118 fl.

D'in sum'a de 94 fl. 45 cr. v. a., ce a ramas la dispusetiunea societății, s'au impartitu, amesuratu conclusulu societății d'in 5 diecemvrie 1867, studentiloru mai lipsiti de diuloce in urmatoriulu modu: Dloru: Basiliu Sambora med. 30 fl., Ales. Stefanovicu med. 10 fl., Ioanu Olteanu tehnicu 10 fl. B. Stefanovicu filoz. 10 fl., Ioanu Volacu med. 10 fl., Iacobu Ratiu med. 10 fl. Abstragundu sum'a partifa de 80 fl. — remane societății spre dispusetiune 14 fl. 45 cr. v. a.

Acestea s'au adusu la concludu in siedintia societății „Romania“ tienuta in 13/2 1868*). Nicolau Olariu secretariu.

*) Cole-lalte foie rom. sunt rogati d'in partea Societății a primi aceste sîrur in pretiuitelo loru colone.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.